

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2018
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτωνος Πολιτεία 519c-520a

A.

«Δικό μας λοιπόν έργο, είπα εγώ, των ιδρυτών της πολιτείας, (είναι) να αναγκάσουμε τις εξαιρετικές φύσεις (ή τα ξεχωριστά πνεύματα) να φτάσουν στο μάθημα που προηγουμένως είπαμε ότι είναι το ανώτερο, δηλαδή και να δουν το αγαθό και να ανεβούν εκείνο τον ανηφορικό δρόμο, και, αφού ανεβούν και δουν αρκετά (το αγαθό), να μην τους επιτρέπουμε αυτό που τώρα τους επιτρέπεται».

«Και ποιο είναι αυτό»;

«Το να μένουν συνεχώς εκεί ψηλά, είπα εγώ, και να μη θέλουν πάλι να κατεβαίνουν κοντά σ' εκείνους τους δεσμώτες, ούτε να παίρνουν μερίδιο από τους κόπους και τις τιμές εκείνων, είτε είναι μικρότερης είτε μεγαλύτερης σημασίας».

«Έπειτα (μα πώς), είπε, θα αδικήσουμε αυτούς και θα τους κάνουμε να ζουν χειρότερα, ενώ είναι δυνατόν σ' αυτούς (να ζουν) καλύτερα»;

B1. α)

Ο Πλάτων στο συγκεκριμένο απόσπασμα χρησιμοποιεί συγκεκριμένες φράσεις για να χαρακτηρίσει το «ἀγαθόν» και την πορεία προς αυτό. Πίστευε ότι δεν διαθέτουν όλοι οι άνθρωποι από τη φύση τις ίδιες πνευματικές ικανότητες και ψυχικές δυνάμεις, άρα τα αποτελέσματα της παιδείας θα είναι ανάλογα των φυσικών προδιαθέσεων του ανθρώπου. Το αποτέλεσμα είναι ότι δεν μπορούν να δουν όλοι οι άνθρωποι το αγαθό. Πάγια φιλοσοφική του θέση ήταν ότι μόνο οι «βέλτιστες φύσεις», δηλαδή οι εξαιρετικά χαρισματικοί και προικισμένοι άνθρωποι ως προς το σώμα (καλή σωματική διάπλαση), τον νου (οξύνοια πνεύματος, υψηλή ευφυΐα) και το ψυχικό σθένος (ψυχικές δυνάμεις), είναι οι μοναδικοί που μπορούν να αναλάβουν τη διακυβέρνηση μιας πόλης. Τα κορυφαία γνωρίσματα χαρακτήρα που έχουν, όταν απελευθερωθούν μέσω της κατάλληλης παιδείας (μουσική, γυμναστική, μαθηματικές επιστήμες, φιλοσοφία – σπουδή διαλεκτικής), θα τους οδηγήσουν στην προσέγγιση του Κόσμου των Ιδεών στον οποίο βρίσκεται το αγαθό (ἀφικέσθαι). Μάλιστα η πορεία προς αυτό επιβάλλεται ως εξαναγκασμός (ἀναγκάσαι), συνιστά δηλαδή απόλυτη αναγκαιότητα και συνθήκη του ιδεώδους πολιτεύματος. Η Ιδέα του Αγαθού αποτελεί «τὸ μέγιστον μάθημα» (Πολιτεία 505a), δηλαδή την ύψιστη γνώση, την ουσία όλων των πραγμάτων, το επιστέγασμα όλων των ιδεών που αποτελούν τα «ὄντως ὄντα». Ο Πλάτωνας υποστηρίζει μια νοησιαρχική ηθική, εφόσον η γνώση της αλήθειας οδηγεί αναγκαστικά σε ηθική πράξη (στην πραγμάτωση του αγαθού).

B1. β)

Οι χαρισματικοί, λοιπόν, άνθρωποι που πρόκειται να αναλάβουν τη διακυβέρνηση είναι δυνατόν να προσεγγίσουν τον Κόσμο των Ιδεών και να «δουν» (ιδεῖν) το αγαθό, όχι βέβαια μέσω των αισθήσεων αλλά μέσω της νόησης, έχοντας πια προσεγγίσει το ανώτερο νοητόν, αφήνοντας πίσω τον απατηλό κόσμο των αισθήσεων (δόξα, εικασία). Ωστόσο, ο Πλάτωνας δε δίνει σαφή ερμηνεία για το αγαθό, το οποίο αποτελεί έναν από τους βασικότερους όρους στο φιλοσοφικό του σύστημα, παρά αρκείται σε ορισμένους υπαινιγμούς. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο στην αρχαιότητα το «Πλάτωνος ἀγαθόν» ήταν παροιμιακή έκφραση για κάτι το ασαφές και σκοτεινό. Με βάση άλλες αναφορές του ίδιου, πάντως, μπορούμε να συνάγουμε ότι το «Ἀγαθόν» είναι το «εἶναι» και ὅτι διατηρεῖ το «εἶναι»· επίσης, η τάξη, ο κόσμος και η ενότητα που διαπερνά και συνέχει την πολλαπλότητα, ὅτι παρέχει την αλήθεια και την επιστήμη, Η έκφραση «αὐτὸ τὸ ἀγαθόν» φαίνεται να δηλώνει την ὑψίστη αρχή και την πηγή του ὄντος και της γνώσης, τὸ ἔσχατο τέρμα (Πολιτεία, 508e). Συνοψίζοντας, μπορούμε να πούμε ότι το αγαθό είναι η Ανώτερη Ιδέα, οντολογικά ο ίδιος ο θεός, η πραγματική αιτία της ὑπαρξης που δίνει τη δυνατότητα στον ἄνθρωπο -που βρίσκεται στον δρόμο της γνώσης- να συλλάβει τα νοητά ὄντα. Συγκρίνεται, μάλιστα, ἀπὸ τον ἴδιο τον Πλάτωνα με τον ἥλιο (ο οποίος επιτρέπει τη γέννηση των πραγμάτων στον αισθητό κόσμο και επιτρέπει να τα βλέπουμε χάρη στο φως του). Η Ιδέα του Αγαθού βρίσκεται στην κορυφή του Κόσμου των Ιδεών και στηρίζεται ἀπὸ τις δυνάμεις της δικαιοσύνης, της ὀσιότητος, της σωφροσύνης και της αἰδοῦς.

B1. γ)

Η κατάκτηση του αγαθού είναι δύσκολη, καθώς η πορεία είναι «ανοδική» (ἀναβῆναι, ἀνάβασιν) δηλαδή κοπιώδης, εφόσον απαιτεῖ επίπονη προσπάθεια, αγώνα, πολύ χρόνο και εξάσκηση και οδηγεί στην ολοένα υψηλότερη γνώση και διάπλαση του ἠθους. Ταυτίζεται με την παιδεία, που για τον φιλόσοφο είναι «η στροφή της ψυχῆς στην ιδέα του αγαθού». Πολύ συχνά στον Πλάτωνα λέξεις που σημαίνουν τὸ ἀνω και τὴν ἀνάβαση χρησιμοποιούνται μεταφορικῶς για τὴν παιδεία και τὰ ἀγαθὰ που προσφέρει. Ουσιαστικά, πρόκειται για τὴν δύσκολη πορεία ἀπὸ τὸ σκότος (του σπηλαίου) στο φως (εκτὸς σπηλιάς), ἀπὸ τὴν ἀγνοία στη γνώση, ἀπὸ τὸ ψεῦδος στην αλήθεια, ἀπὸ τὴν αἴσθηση ὡς πρωταρχικὴ πηγή γνώσης στην κυριαρχία του νου, ἀπὸ τὴν εικασία (κατώτερο αισθητό) στην νόησιν (ανώτερο νοητό). Ο δρόμος, λοιπόν, πρὸς τὴν ολοκλήρωση του ενάρετου ἀνθρώπου είναι τραχύς και γεμάτος δυσκολίες, και ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ μεταφορικὴ χρήση τὸ «ἀναβῆναι». Αυτό φαίνεται, ἄλλωστε, και ἀπὸ τὰ τρία ἐξαιρετικὰ απαιτητικὰ στάδια ἀγωγῆς των φυλάκων στην ἰδεατὴ πολιτεία.

B2. α.

Ο Σωκράτης παρουσιάζει τὴν θέση του για τὸν σκοπὸ και τὴν λειτουργία του Νόμου, ἀντικρούοντας τὴν ἔνσταση του Γλαύκωνα ὅτι θα ἦταν ἀδίκο να

υποχρεωθούν οι φιλόσοφοι να ασκήσουν την εξουσία στην πόλη – εξαναγκαζόμενοι να εγκαταλείψουν τις πνευματικές του αναζητήσεις και να ασχοληθούν με τη διακυβέρνηση της πολιτείας και τον «φωτισμό» των «δεσμοτών» - ενώ δεν το επιθυμούν. Με το επιχείρημά του (...ὅτι νόμῳ οὐ τοῦτο μέλει, εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι,...) υποστηρίζει ότι πρόκειται για δίκαιη αξίωση (οὐδ' ἀδικήσομεν) εφόσον το αποτέλεσμα θα είναι η ευδαιμονία και η ευημερία όχι μίας μικρῆς κοινωνικής ομάδας (ἐν τι γένος) αλλά όλων των πολιτῶν (ἐν ὅλῃ τῇ πόλει). Υπενθυμίζει, λοιπόν, στον Γλαύκωνα ότι τελικός και ὑψιστος σκοπός του νόμου (τον οποίο και προσωποποιεῖ), είναι η ευδαιμονία του συνόλου, η τοποθέτηση του γενικού συμφέροντος πάνω από το ατομικό. Ἄρα, το γενικό καλό της πόλης είναι ένα αγαθό που επιβάλλεται από τον Νόμο. Σε αντίθεση με τον Γλαύκωνα, λοιπόν, που εκφράζει ατομοκεντρική αντίληψη, ο Σωκράτης / Πλάτωνας βλέπει το δίκαιο από τη σκοπιά του συλλογικού συμφέροντος και εκφράζει κοινωνιοκεντρικές αντιλήψεις για την πολιτική οργάνωση της πόλης. Με βάση αυτό το σκεπτικό, ο Νόμος εξασφαλίζει «το κοινό καλό» διασφαλίζοντας τη συνοχή του συνόλου και την αρμονική του συμβίωση, προκειμένου να υπάρξει αρμονία, που αποτελεί (μαζί με τη δικαιοσύνη) ένα από τα θεμέλια της ιδανικής πολιτείας. Σε αντίθετη περίπτωση, αν δηλαδή δεν εξασφαλιστεί ευδαιμονία και για τις τρεις τάξεις επέρχεται δυσαρμονία και αστάθεια και, τελικά, η πολιτεία καταστρέφεται. Η ατομική ευδαιμονία μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν υπάρχει συνολική ευδαιμονία.

B2. β.

Το επιχείρημα του Σωκράτη ενισχύεται με την αναφορά στους τρόπους μέσω των οποίων ο νόμος επιτυγχάνει την ευδαιμονία και για τις τρεις κοινωνικές τάξεις. Προσωποποιεί, λοιπόν, τον νόμο και του αποδίδει τρεις βασικές λειτουργίες με τις οποίες επιδιώκεται η ευδαιμονία της πόλης. Αυτές εκφράζονται μέσω τριών μετοχικών συνόλων («συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκη, ποιῶν καὶ ἐμποιῶν») που παρουσιάζουν τρεις αδιαπραγμάτευτες λειτουργίες – προϋποθέσεις για την ὑπαρξη και την ευδαιμονία της πόλης: την κοινωνική, την οικονομική και την παιδευτική / πολιτική λειτουργία.

Η κοινωνική αρμονία («συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκη») επιδιώκεται μέσω της σύζευξης των πολιτῶν μέσα στην κοινωνία διότι μόνο μέσω της αρμονίας, θα οδηγηθούν οι πολίτες στη δικαιοσύνη, στην ομαλή συμβίωση και κατ' επέκταση στην ευδαιμονία. {*Ἄν ο πολίτης εἴτε ἀπὸ φιλαυτία εἴτε ἀπὸ ματαιοδοξία εἴτε ἀπὸ ἀδυναμία κρίσης δεν εἶναι σε θέση να οριοθετήσῃ τον τομέα της δραστηριότητάς του, τότε τουλάχιστον θα πρέπει να συμμορφώνεται προς τις υποδείξεις του εμπειρότερου, του σοφότερου, του σωφρονέστερου (εισαγωγή)*}. Προκειμένου να το καταφέρει αυτό ο Νόμος, χρησιμοποιεῖ δύο μεθόδους: την «πειθῶ και τη βία» (Πλάτων, *Νόμοι*, 722b: ο ἄριστος νομοθέτης συνδυάζει την πειθῶ με τη βία). Η πειθῶ έχει να κάνει με την εκούσια υπακοή των πολιτῶν στις επιταγές του νόμου μέσω της χρήσης χρήσης λογικῶν επιχειρημάτων, την προβολή

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2018
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

σωστών προτύπων προς μίμηση και τη σωστή παιδεία. Απευθύνεται κυρίως στους πεπαιδευμένους πολίτες και έχει ως στόχο να συνειδητοποιήσουν οι πολίτες τον κοινωνικό τους ρόλο, να παραμερίσουν το προσωπικό τους συμφέρον και να προσφέρουν βοηθώντας ο ένας τον άλλον, ότι είναι δυνατόν στην πολιτεία. Η δεύτερη μέθοδος, ο εξαναγκασμός, έχει να κάνει με την επιβολή κυρώσεων σε πολίτες που δεν πείθονται με τον λόγο. Πρόκειται δηλαδή για καταναγκασμό που ορίζεται από τον νόμο και δεν επιβάλλεται τυραννικά και αυταρχικά. Απευθύνεται κυρίως στον «ἄπειρον παιδείας ὄχλον» αλλά, αν χρειαστεί και στους πεπαιδευμένους (που δεν θα έχουν συνετιστεί με την πειθώ).

Ο φιλόσοφος-νομοθέτης εφαρμόζει την «βίαν» και επιβάλλει στους πολίτες (αν εκείνοι «πολυπραγμονούν» δηλαδή ασχολούνται με δραστηριότητες άλλες από αυτές που ορίζονται), καταναγκαστικά και υποχρεωτικά μέτρα για τη συμμόρφωσή τους. Το ίδιο και στους πεπαιδευμένους, που δεν έχουν συνετιστεί με την πειθώ, και στους άρχοντες, που είναι υποχρεωμένοι να ζουν με λιτότητα και ευσυνειδησία, ώστε να εκλείψει η διαφθορά από τον δημόσιο βίο.

Η οικονομική λειτουργία του νόμου («ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελίας ἦν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὧσιν ὠφελεῖν») σχετίζεται με τον καταμερισμό της εργασίας, ο οποίος αποτελεί βασική ιδρυτική αρχή της πόλης καθώς μέσω αυτού κατακτάται η αυτάρκεια. Αν το άτομο είναι φύσει ενδεές, τότε, όντας μέρος του κοινωνικού συνόλου (αυτό επιτυγχάνεται με την 1^η λειτουργία του Νόμου) γίνεται αύταρκες χάρη στην αυτάρκεια που αποκτά η κοινότητα με τον καταμερισμό της εργασίας. Οι εργασίες κατανέμονται σε κάθε πολίτη με βάση τις ικανότητές του διότι ο καθένας πρέπει να ασχολείται και με την ικανοποίηση των δικών του αναγκών αλλά και με τις ανάγκες των συμπολιτών του. Ανάμεσα, λοιπόν, στους πολίτες καλλιεργούνται σχέσεις συνεργασίας, αλληλοβοήθειας, αλληλοπροσφοράς και αλληλεγγύης και, εν τέλει, όλα αυτά στοχεύουν στο κοινό όφελος και την ευδαιμονία.

Τέλος, με το μετοχικό σύνολο «καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῆ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως» τονίζεται η παιδαγωγική / πολιτική λειτουργία του νόμου, ο οποίος φροντίζει να διαπλάθει πολίτες άξιους και ικανούς να διατηρούν τη συνοχή της πόλεως. Έτσι, περιορίζει την ατομική επιθυμία, ώστε να ελέγχεται η βούληση αλλά και οι επιθυμίες από τον Λόγο (εγκράτεια, λογική σκέψη, σκέψη) αλλά και κατευθύνει με σωστό τρόπο την πολιτική κοινωνικοποίηση των ανθρώπων. Αυτό το επιτυγχάνει παρέχοντας εκείνη την κατάλληλη αγωγή (παιδεία – εκπαίδευση) που θα διαπλάσει πολίτες ενάρετους και με υψηλή εσωτερική συνείδηση του χρέους προς την πολιτεία. Έτσι, οι πολίτες «διδάσκονται» την αυτοσυγκράτηση, το σεβασμό προς τη συνοχή του σύνολο αλλά και τη συλλογικότητα. Επίσης, ο νόμος – που από τη φύση του περιορίζει αλλά και προασπίζει δικαιώματα- θέτει όρια και περιορισμούς στη συμπεριφορά των πολιτών και των φιλοσόφων-βασιλέων, ώστε να μην παρεκτρέπονται και διαταράσσουν τη συνοχή της πόλης.

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2018
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

B3.

1. Δικαιοσύνη είναι η εντιμότητα στις συναλλαγές σύμφωνα με τον **Κέφαλο**.
2. Ο δεύτερος κύκλος εκπαίδευσης των φυλάκων δεν περιλαμβάνει **τον χορό**.
3. Το πρώτο ταξίδι του Πλάτωνα στις Συρακούσες είχε δραματικές εξελίξεις, **εκδιώχθηκε κακήν κακώς από το νησί**.
4. Οι φύλακες επίκουροι **επωμίζονται στρατιωτικά και διοικητικά καθήκοντα**.
5. Όταν ο κακούργος κηφήνας αναλάβει με τη βοήθεια του Δήμου την εξουσία, **την Τυραννίδα**.

B4. α.

ἀφικέσθαι - **ανικανοποίητος**

εἶπον - **ρήμα**

ιδεῖν - **ιδέα**

μεταδιδόναι - **παράδοση**

(αφαιρετικός: περισσεύει)

B4. β.

«**ἀγαθόν**»: Τα δεσμά με τα οποία οι δεσμώτες είναι καθηλωμένοι σε υποχρεωτική ακινησία, συμβολίζουν εκτός από τις αισθήσεις και τη μανιώδη επιδίωξη υλικών αγαθών που απομακρύνει τους ανθρώπους από την καλλιέργεια του ήθους.

«**πόνων**»: Ο πόνος στη μέση του ήταν τόσο αφόρητος που αναγκάστηκε να πάει σε εφημερεύον νοσοκομείο.

«**φαυλότεροι**»: Εάν δε συνειδητοποιήσεις τα λάθη σου, είσαι καταδικασμένος σε φαύλο κύκλο επανάληψης των ίδιων άσχημων καταστάσεων.

Ματίνα Μερσυνιά
Φιλολόγος

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1.

Η ρητορική είναι ανάλογη με τη διαλεκτική· γιατί και οι δύο σχετίζονται με κάποια τέτοιου είδους θέματα, τα οποία είναι κατά κάποιο τρόπο σε όλους κοινά να τα γνωρίζουν και όχι μιας επιστήμης διακριτής. Γι' αυτό και κατά κάποιον τρόπο όλοι μετέχουν και στις δύο· γιατί όλοι μέχρι ενός σημείου προσπαθούν και να ερευνούν και να λογοδοτούν και να υπερασπίζονται τον εαυτό τους και να διατυπώνουν κατηγορίες. Από τους πολλούς, λοιπόν, άλλοι κάνουν αυτά τυχαία και άλλοι από συνήθεια ως αποτέλεσμα άσκησης. Επειδή, όμως, είναι δυνατόν (να τα κάνουν αυτά) και με τους δύο τρόπους, είναι φανερό ότι τα ίδια θα μπορούσαν να τα κάνουν και με (ορισμένη) μέθοδο· για ποιο λόγο, λοιπόν, πετυχαίνουν και αυτοί (που τα κάνουν αυτά) από συνήθεια και αυτοί (που τα κάνουν) τυχαία, είναι δυνατόν να εξετάσει (κανείς) την αιτία, κάτι τέτοιο, όμως, ήδη όλοι θα συμφωνούσαν ότι είναι έργο (κάποιας) τέχνης.

Γ2. α.

ἀφωρισμένης: ἀφωρίσθη

ὑπέχειν: ὑπόσχεσ

πολλῶν: πλείσταις

δρῶσιν: δρώντων

Γ2. β.

Τά δε τοιαῦτα ἤδη πᾶς ἂν ὁμολογήσαι/-σειε τεχνῶν ἔργα εἶναι.

Γ3. α.

τῆ διαλεκτικῆ: ονοματικός προσδιορισμός ετερόπτωτος, δοτική αντικειμενική στο «ἀντίστροφος»

ἐξετάζειν: αντικείμενο στο ρ. «ἐγχειροῦσι», τελικό απαρέμφατο

θεωρεῖν: υποκείμενο απροσώπου ρ. «ἐνδέχεται», τελικό απαρέμφατο

ἔργον: κατηγορούμενο στο «τοιοῦτον» από το συνδετικό απαρέμφατο «εἶναι».

Γ3. β.

Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας. Εκφέρεται με οριστική («ἐνδέχεται»), για να δηλώσει αντικειμενική αιτιολογία (πραγματικό γεγονός).

Γ3. γ.

τῶν πολλῶν: ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική διαιρετική στο «οἱ μὲν»

εἰκῆ: δοτικοφανές επίρρημα του τρόπου στο «δρῶσιν»

ταῦτα: σύστοιχο αντικείμενο στο ρ. «δρῶσιν»

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2018
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

διά τήν συνήθειαν: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο ενν.
ρ. «δρῶσιν»

Πένη Αποστολοπούλου
Φιλολόγος